

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
DEVELOPMENT OF A SELECTIVE COURSE IN THE OCCUPATION SUBJECT AREA
FOR SECONDARY 6 STUDENTS

รินทรลิตา มงคลธัญวัชร¹ สุนิตยตา เย็นทั่ว² และ วิวัฒน์ เพชรศรี³

Rinlita Mongkolthanaiwat, Sunitta Yentour and Wiwat Petsri

Article History

Received: 27-04-2024; Revised: 15-10-2024; Accepted: 06-05-2025

<https://doi.org/10.14456/issc.2025.21>

บทคัดย่อ

บทนำ: การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 **วัตถุประสงค์การศึกษา:** 1) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 3) เปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการจักสานงอบใบจากก่อนและหลังใช้หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และ 4) ศึกษาความพึงพอใจต่อหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 **ระเบียบวิธีวิจัย:** กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2566 โรงเรียนตราษตระการคุณ เลือกมาโดยวิธีเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองจำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แบบประเมินโครงร่างหลักสูตรสถานศึกษา 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบวัดทักษะปฏิบัติการจักสานงอบใบจาก และ 5) แบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที **ผลการวิจัย:** พบว่า 1) หลักสูตรสถานศึกษา มีผลการประเมินความเหมาะสมเท่ากับ 4.88 อยู่ในระดับ มากที่สุด 2) นักเรียนที่เรียนหลักสูตรสถานศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่า

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Master's degree, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

Email: Rinlita7824@gmail.com *Corresponding Author

²อาจารย์ สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Asst. Prof., Ph.D Dr., Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนที่เรียนหลักสูตรสถานศึกษา มีทักษะปฏิบัติการจักสานงอบใบจากหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.85 อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา; รายวิชาเพิ่มเติม; กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

ABSTRACT

Introduction: This study focuses on developing a school-based curriculum for elective subjects in the occupational learning strand for Grade 12 students. **Objectives:** 1) To develop a school-based curriculum for elective subjects in the occupational learning strand for Grade 12 students; 2) To compare learning achievement before and after implementing the school-based curriculum for elective subjects in the occupational learning strand for Grade 12 students; 3) To compare palm leaf weaving practical skills before and after implementing the school-based curriculum for elective subjects in the occupational learning strand for Grade 12 students; and 4) To examine student satisfaction with the school-based curriculum for elective subjects in the occupational learning strand for Grade 12 students. **Methods:** The research population consisted of Grade 12/2 students enrolled in the first semester of the 2023 academic year at Tratrakarnkhun School, selected through purposive sampling, yielding an experimental sample of 38 students. **The research instruments included:** 1) a school curriculum framework evaluation form; 2) lesson plans; 3) a learning achievement test; 4) a palm leaf weaving practical skills assessment; and 5) a curriculum satisfaction evaluation form. Statistical analyses employed included means, standard deviations, and t-tests. **Results:** The results revealed that: 1) the school-based curriculum received an appropriateness evaluation score of 4.88, indicating the highest level of suitability; 2) students who studied the school-based curriculum demonstrated significantly higher post-instruction learning achievement compared to pre-instruction levels at the .01 significance level; 3) students who studied the school-based curriculum showed significantly improved palm leaf weaving practical skills post-instruction compared to pre-instruction levels at the .01 significance level; and 4) students expressed satisfaction with the school-based curriculum with a mean satisfaction score of 4.85, representing the highest level of satisfaction.

Keywords: Development of a Selective Course; Selective Course; Occupation Subject Area

1. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 พ.ศ.2562 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสำคัญที่สุด มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข จัดเนื้อหาสาระและ

กิจกรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาซึ่งสอดคล้องกับ เป้าหมายของการจัดการศึกษาในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ยุทธศาสตร์ที่ 3 และยุทธศาสตร์ที่ 5 มีเป้าหมายเพื่อสร้าง ผู้เรียนให้มีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เน้นการสร้างเสริมคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ (Ministry of Education, 2019) โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ปรับกระบวนการ พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการ ศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร (The Prime Minister's Office, 1999) จึงน่าองค์ ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการให้ทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมในการต่อยอดองค์ความรู้

หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนตราษตระการคุณ มีแนวทางของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากล รวมทั้งมีกรอบทิศทางในการจัดการศึกษาตามความต้องการของท้องถิ่น ครอบคลุมสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียน และทักษะในการดำรงชีวิต โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โรงเรียนตราษตระการคุณได้มีการจัดการเรียนการสอน รายวิชาเพิ่มเติม วิชาการเป็นผู้ประกอบการ เป็นรายวิชาที่มีการบูรณาการกับภูมิปัญญาท้องถิ่น งามจักสานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดตราด เพื่อให้เกิดทักษะการบริหารจัดการ ทักษะปฏิบัติการจักสานงอบใบจาก สามารถนำองค์ความรู้มาต่อยอดกับการเป็นผู้ประกอบการ และเข้าใจถึงบริบทของชุมชน โดยยึดแนวทางและข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพื่อให้ผู้เรียน มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้าง สิ่งที่ดีงามในสังคม ร่วมรับผิดชอบต่อสังคมโลก (Academic Department of Tratrakarnkhun school, 2566)

จากข้อมูลข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาในฐานะครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รวมถึงตระหนักถึงความสำคัญของแนวทางการจัดการศึกษาที่พัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ จึงมี ความสนใจในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียน ตอบสนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ อีกทั้งสนองต่อความมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักการของกลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพ รวมถึงมีความสัมพันธ์กับบริบทของชุมชน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดการเรียนการ สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเน้นทักษะปฏิบัติการจักสานงอบใบจาก เป็นการช่วยส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน ให้มีความรู้ ความ สามารถ อันนำไปสู่การสร้างงาน สร้างอาชีพให้แก่แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังจากสำเร็จการศึกษา สามารถต่อยอดองค์ความรู้ สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว และชุมชนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการจักสานงอบใบจากก่อนและหลังการใช้หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6

3. สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนที่เรียนหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีทักษะปฏิบัติการจกสานงอบใบจากหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. ทบทวนวรรณกรรม

การพัฒนาหลักสูตร

ความหมายการพัฒนาหลักสูตร

การจัดทำหลักสูตร การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรมีความสำคัญ และเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของ บุคคล และสภาพสังคม โดยนักวิชาการได้ใช้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

Taba (1962) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงสูตรเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้นทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมายการจัดเนื้อหาวิชาการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้ นอกจากนี้ ทาบา ได้เสนอทฤษฎีในการพัฒนาหลักสูตรว่า การที่จะพัฒนาหลักสูตร ก้าวแรกคือ จะต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นเรียน คือครูผู้สอนจะต้องมีแนวคิดหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาสติปัญญาของผู้เรียน จากประเด็นดังกล่าว ทาบาจึงมีแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร 7 ขั้นตอน และเสนอทฤษฎีในการแบ่งประเภทเนื้อหาวิชาเพื่อสามารถจัดประเภท ประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม โดยใช้วิธีการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ท่องจำ อภิปราย ทำแบบฝึกหัด วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อต้องการให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในศาสตร์หรือความรู้ นั้น ๆ ดังต่อไปนี้

1. เนื้อหาวิชาที่เป็นความจริงและกระบวนการ (Specific Facts and Processes)
2. เนื้อหาวิชาที่เป็นพื้นฐานของความคิด (Basic Ideas)
3. เนื้อหาวิชาที่เป็นมโนทัศน์ (Concepts)
4. เนื้อหาวิชาที่เป็นระบบความคิด (Thought Systems)

Aiemsan (2018) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรเป็นแผนการเรียนรู้หรือโปรแกรมที่บรรจุระเบียบแบบแผนอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการรวมทั้งกระบวนการหรือประสบการณ์การเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ การพัฒนาทักษะเจตคติและการรู้คุณค่าภายใต้การดูแลจัดการของโรงเรียนการพัฒนาหลักสูตรเป็นภารกิจของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

Sinlarat (2019) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ เนื้อหาสาระหรือกระบวนการทั้งในชั้น เรียนและนอกชั้นเรียนที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียนเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร

การจัดการเรียนการสอนจะต้องมีขั้นตอนในการการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรตรงตามจุดมุ่งหมาย สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ และมีการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพตามขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร โดยขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรได้มาจากแนวคิดของนักการศึกษา ดังนี้

Taba (1962) แนวคิดของทาบาในการพัฒนาหลักสูตรใช้ชีวิตแบบรากหญ้า (Grass-roots approach) มีความเชื่อว่าหลักสูตรควรได้รับการออกแบบโดยครูผู้สอนมากกว่าพัฒนาจากองค์กรที่อยู่ในระดับสูงขึ้น ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. วิเคราะห์ความต้องการ (Diagnosis of needs) ใช้วิธีสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นของผู้เรียนและของสังคม
2. กำหนดจุดมุ่งหมาย (Formulation of objectives) ด้วยข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการ
3. คัดเลือกเนื้อหาสาระ (Selection of content) เมื่อกำหนดจุดมุ่งหมายแล้วก็ต้องเลือกเนื้อหาสาระ ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และต้องคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนด้วย
4. การจัดรวบรวมเนื้อหาสาระ (Organization of content) เนื้อหาสาระที่รวบรวมต้องคำนึงถึงความง่ายและความต่อเนื่อง รวมทั้งจัดให้เหมาะสมกับพัฒนาการและความสนใจของผู้เรียน
5. คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of learning experiences) การคัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชา
6. การจัดรวบรวมประสบการณ์การเรียนรู้ (Organization of learning experiences) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ควรคำนึงถึงความต่อเนื่องของเนื้อหาสาระ
7. กำหนดวิธีวัดและประเมินผล (Determination of what to evaluate and the ways and means of doing it) มีการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และกำหนดวิธีการประเมินรวมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินด้วย

หลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษา เป็นหลักสูตรที่แต่ละสถานศึกษาได้สร้างและพัฒนาขึ้นมาเป็นแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ให้บรรลุถึงเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ผู้ศึกษาได้ศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาโดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

ในการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ผู้ศึกษาทำการศึกษาความหมายของหลักสูตรสถานศึกษา ตามที่นักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

Ministry of Education (2008) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึงแผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการ จัดการศึกษาที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึง ลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ประสบความสำเร็จ ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

Wohlsletter (1995, อ้างถึงใน Boonprasert U., 1999) แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นแนวคิดภายใต้พื้นฐานของการบริหารงานที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management - SBM) ซึ่งเป็นแนวคิดที่มุ่งให้สถานศึกษามีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านการเงิน ด้านการบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยมีความเชื่อว่าการตัดสินใจที่ดีที่สุดจากการตัดสินใจของคณะบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดและมีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนมากที่สุด ดังนั้น แนวทางที่จะทำให้คุณภาพการศึกษาดีขึ้น ต้องปรับปรุงและพัฒนาองค์การบริหารโรงเรียนเสียใหม่ มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังโรงเรียนให้มากขึ้นมีการนำวิชาการบริหารงบประมาณด้วยตนเอง (Self-Budgeting School) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (School-Based Curriculum Development) การพัฒนาบุคลากรโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Student Counseling) เข้ามาใช้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นคุณลักษณะที่เกี่ยวกับความรู้ความสามารถของบุคคลที่ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ที่เป็นผลมาจากการได้รับประสบการณ์จากการเรียนการสอนซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและแนวทางวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ดังนี้

Aekkapatchaiyawong (2021) ได้ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง พฤติกรรม ความรู้ ประสบการณ์ ความสามารถเจตคติ ที่เกิดขึ้นหลังจากที่ได้รับการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ เจตคติ และเป็นสิ่งที่สามารถวัดได้ด้วยแบบทดสอบ

Yapatang (2022) ได้ให้ความหมาย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการวัดความรู้ความเข้าใจของนักเรียน ที่เกิดจากความสามารถในการเรียน ประสบการณ์จากเรียนที่ผ่านมา

ทักษะปฏิบัติการสานงอบใบจาก

แนวคิดของทักษะปฏิบัติ

Harrow (1972, อ้างถึงใน Khammanee T., 2002) ได้มีแนวคิดในการจัดลำดับขั้นของการเรียนรู้ทางด้านทักษะปฏิบัติไว้ 5 ขั้นตอน โดยเริ่มจากระดับที่ซับซ้อนน้อยไปจนถึงระดับที่มีความซับซ้อนมาก ดังนั้น การกระทำจึงเริ่มเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่ไปถึงการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อย่อย ลำดับขั้นดังกล่าว ได้แก่

ขั้นที่ 1 ขั้นการเลียนแบบ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนย่อมจะรับรู้หรือสังเกตเห็นรายละเอียดต่าง ๆ ได้ไม่ครบถ้วนซึ่งจะสังเกตการณ์ กระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้แต่อย่างน้อยผู้เรียนจะสามารถบอกได้ว่าขั้นตอนหลักของการกระทำนั้น ๆ มีอะไรบ้าง

ขั้นที่ 2 ขั้นการลงมือกระทำตามคำสั่ง เมื่อผู้เรียนได้เห็นและสามารถบอกขั้นตอนของการกระทำที่ต้องการเรียนรู้แล้วให้ผู้เรียนทำตามคำสั่งที่ผู้สอนเขียนไว้ในคู่มือ หรือลงมือตามคำสั่งของผู้สอนก็ได้ ผู้เรียนอาจลงมือทำโดยไม่มีแบบอย่างให้เห็น การลงมือปฏิบัติตามคำสั่งนี้ แม้ผู้เรียนจะยังไม่สามารถทำได้อย่างสมบูรณ์แต่อย่างน้อยผู้เรียนก็ได้ประสบการณ์ในการลงมือทำ และค้นพบปัญหาต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้และการปรับการกระทำให้ถูกต้องสามารถทำได้ ในขั้นนี้

ขั้นที่ 3 ขั้นการกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถทำสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง สมบูรณ์โดยไม่จำเป็นต้องมีแบบอย่างหรือมีคำสั่งนำทาง อาจจะต้องฝึกฝนจนเกิดการกระทำที่ถูกต้องแม่นยำ สมบูรณ์แบบเป็นสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องสามารถทำได้ในขั้นนี้

ขั้นที่ 4 ขั้นการแสดงออก เป็นขั้นที่ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกฝนมากขึ้นจนกระทั่งสามารถกระทำสิ่งนั้นได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์แบบ อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว และด้วยความมั่นใจ

ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถกระทำสิ่งนั้น ๆ โดยไม่รู้สึกรู้ว่าต้องใช้ความพยายามเป็นพิเศษ สามารถกระทำสิ่งนั้นได้อย่างสบาย ๆ อย่างอัตโนมัติโดยต้องอาศัยการปฏิบัติบ่อย ๆ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์คือ ผู้เรียนจะเกิดการพัฒนาทางด้านทักษะ ปฏิบัติจนสามารถกระทำได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์

ทักษะปฏิบัติการจักสานงอบใบจาก

หัตถกรรมจักสานวัสดุท้องถิ่นนั้นเป็นสิ่งที่ทำกันแพร่หลายโดยเฉพาะในประเทศไทย

Wiriyanon W. (1984, อ้างถึงใน Laipaitong S., 2022) กล่าวว่า ความหมายของ จักสาน นั้นเป็นคำที่เรียกขึ้นตามวิธีการที่ทำให้เกิดเครื่องจักสาน เพราะเครื่องจักสานต่าง ๆ จะสำเร็จเป็นรูปร่างได้นั้นต้องผ่านกระบวนการดังนี้

1. การจัก คือ การนำวัสดุมาทำให้เป็นเส้น เป็นแฉก หรือเป็นริ้วเพื่อความสะดวกในการสานลักษณะของจัก โดยทั่วไปนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของวัสดุแต่ละชนิดซึ่งจะมีวิธีการเฉพาะที่แตกต่างกันไป หรือบางครั้งการจักไม้ไผ่หรือหวายมักจะเรียกว่า ดอก ซึ่งการจักถือว่าเป็นขั้นตอนของการเตรียมวัสดุในการทำเครื่องจักสาน

2. การสาน เป็นการกระบวนการทางความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่นำวัสดุธรรมชาติมาทำประโยชน์ใช้สอยโดยใช้ ความคิดและฝีมือเป็นหลัก การสานลวดลายจะสานลายใดนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการใช้สอยซึ่งมีอยู่ 3 วิธี คือ 1) การสานด้วยวิธีสอดขัด 2) การสานด้วยวิธีการสอดขัดด้วยโครงสร้างภายนอก 3) การสานด้วยวิธีขัดเป็นวง

3. การถัก เป็นกระบวนการประกอบที่ช่วยให้การทำเครื่องจักสานสมบูรณ์ เช่น การถักขอบของภาชนะจักสานไม้ไผ่ การถักหูภาชนะ เป็นต้น การถักส่วนมากจะเป็นการเสริมความแข็งแรงของโครงสร้างภายนอก เช่น ขอบ ขา ปาก ก้น ของเครื่องจักสาน เป็นการเพิ่มความสวยงามไปด้วย

Leesuwan W. (1997, อ้างถึงใน Laipaitong S., 2022) การสาน เป็นขั้นตอนสำคัญในการทำเครื่องจัก สานโดยนำวัสดุดิบที่แปรรูปแล้วมาสานเป็นรูปทรง โดยวิธีการสานเบื้องต้น นั้นก็คือ “ลายขัด ” เป็นวิธีการสานแบบพื้นฐานที่ เก่าแก่ที่สุด ลักษณะของลายขัดเป็นการสร้างแรงยึดด้วยการขัดกันเป็นรูปมุมฉากระหว่างแนวตั้งกับแนวนอนใช้เส้นยืนหรือเส้นแนวตั้งสอดขัดกับเส้นแนวนอน โดยยกขึ้นเส้นหนึ่งขมหรือขัดลงเส้นหนึ่งสลับกันไปอย่างที่เราเรียกว่า ลายหนึ่งจากลายหนึ่งได้พัฒนามาเป็นลายสอง ลายสาม และลายอื่น ๆ ที่ยังคงรักษาลักษณะการสอดและการขัดกันเช่นเดิม แต่ใช้เส้นแนวตั้งและ แนวนอนมากกว่าหนึ่งเส้น และสอดขัดกันให้สลับไปสลับมาเกิดเป็นลายสอง ลายสาม และลายอื่น ๆ อีกมาก ลายขัดนี้ใช้สาน เครื่องจักสานได้หลายชนิดและมักจะใช้ร่วมกับลายชนิดอื่นเพื่อให้ได้รูปทรงตามที่ต้องการ

ความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

นักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ดังนี้

ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของ Maslow (1970, อ้างถึงใน Ritphad R., 2007) ได้เรียงลำดับ สิ่งจูงใจ หรือความต้องการของมนุษย์ไว้ 5 ระดับ โดยเรียงลำดับขั้นความต้องการไว้ตามความสำคัญ ดังนี้

1. ความต้องการพื้นฐานทางสรีระ
2. ความต้องการความปลอดภัยรอดพ้นอันตรายและมั่นคง
3. ความต้องการความรัก ความเมตตา ความอบอุ่น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ
4. ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง การยกย่อง และความเคารพตัวเอง
5. ความต้องการความสำเร็จด้วยตนเอง ความพอใจในขั้นต่าง ๆ ของความต้องการของมนุษย์นี้ ความต้องการขั้นสูงกว่าบางครั้ง ได้ปรากฏออกมาให้เห็นแล้วก่อนที่จะความต้องการ ขั้นแรกจะได้เห็นผลเป็นที่พอใจเสียด้วยซ้ำ อย่างไรก็ตาม บุคคลแต่ละคนส่วนมากแสดงให้เห็นว่า ตนมีความพอใจอย่างสูงสุด ในลำดับขั้นความต้องการขั้นต่ำมากกว่าขั้นสูงจากการสำรวจ พบว่า คนธรรมดาทั่วไปจะมีความพอใจใน ลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ 1) ความต้องการทางด้านกายภาพ 85% 2) ความต้องการความปลอดภัย 70% 3) ความต้องการทางด้านสังคม 50% 4) ความต้องการเด่นในสังคม 40% 5) ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในสิ่งที่ตนปรารถนา 10%

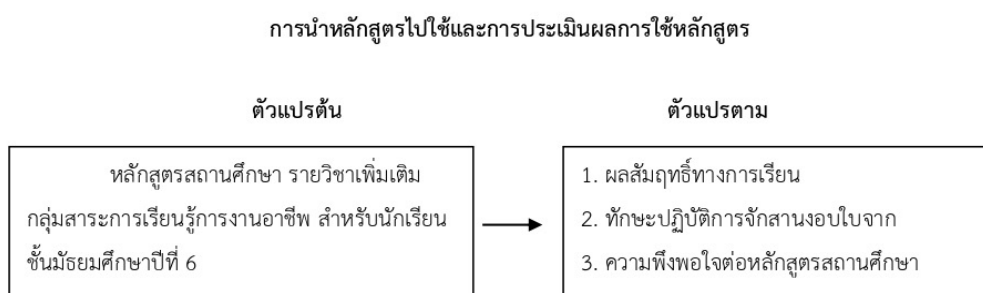
Shelly (1995, อ้างถึงใน Krongkaew P., 2003) ได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ สรุปได้ว่าเป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกในทางบวกและความรู้สึกในทางลบ ความรู้สึกในทางบวกเป็นความรู้สึกที่เมื่อ เกิดขึ้นแล้วทำให้ความรู้สึกที่มีระบบย้อนกลับและความสุขนี้สามารถทำให้เกิดความสุขหรือความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นได้อีก ดังนั้น จะเห็นได้ว่าความสุขเป็นความรู้สึกที่สลับซับซ้อนและมีความสุขนี้จะมีผลต่อบุคคลมากกว่า ความรู้สึกในทางบวกอื่น ๆ ความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทาง

บวกและความสุขมีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อนและระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึก ทั้งสามนี้เรียกว่าระบบความพึงพอใจ โดยความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อระบบความพึงพอใจมีความรู้สึกทางบวกมากกว่าความรู้สึกทางลบ

5. กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1

กรอบแนวคิด

6. ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน คณะผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ จำนวน 8 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนตราษตระการคุณ จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ จำนวน 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ จำนวน 1 คน

ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้หลักสูตร ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2566 โรงเรียนตราษตระการคุณ จำนวน 327 คน กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2566 โรงเรียนตราษตระการคุณ เลือกโดยวิธีเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองจำนวน 38 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มี 3 ด้าน ได้แก่
 - 2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
 - 2.2 ทักษะปฏิบัติการจักสานงอบใบจากที่เกิดจากการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
 - 2.3 ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร

1. แบบประเมินโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้หลักสูตร

1. แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. แบบวัดทักษะปฏิบัติการจักสานงอบใบจาก
4. แบบประเมินความพึงพอใจ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยแบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลออกดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

แบบประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนตราษตระการคุณ จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ จำนวน 1 คน จำนวนทั้งหมด 5 คน

ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้หลักสูตร ดำเนินงานดังนี้

1. ขออนุญาตจากคณะกรรมการถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น
2. ดำเนินการวัดผลก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้
 - 2.1 วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
 - 2.2 วัดทักษะปฏิบัติการจักสานงอบใบจากก่อนใช้หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
3. ทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โดยผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2566
4. ดำเนินการวัดทักษะปฏิบัติการจักสานงอบใบจาก ด้วยแบบประเมินทักษะปฏิบัติการจักสานงอบใบจาก เป็นแบบสังเกต ซึ่งเป็นการวัดผลตามสภาพจริง อิงเกณฑ์การประเมิน (Rubrics) 3 ระดับ จำนวน 10 ข้อโดยครูเป็นผู้ประเมินหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทุกหน่วยการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
5. ดำเนินการวัดผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 30 ข้อ กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
6. ดำเนินการวัดผลความพึงพอใจต่อหลักสูตร หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร โดย

1.1 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน

1.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียนตราษตระการคุณ จำนวน 1 คน

1.3 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 1 คน

1.4 ผู้ทรงคุณวุฒิ โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ จำนวน 1 คน

วิเคราะห์โดยนำคะแนนของแบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ที่ได้จากการคำนวณไปเทียบกับเกณฑ์ที่วางไว้ โดยกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ดังนี้ (Srisaard 2000)

เกณฑ์การแปลผลพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรมีดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.50 - 5.00	หมายถึง มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.50 - 4.49	หมายถึง มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.50 - 3.49	หมายถึง ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.50 - 2.49	หมายถึง น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 - 1.49	หมายถึง น้อยที่สุด

ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้หลักสูตร แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

วิเคราะห์ผลการใช้หลักสูตรจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์โดยนำคะแนนของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเปรียบเทียบกับหลังเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test Dependent)

2. ด้านทักษะปฏิบัติ วิเคราะห์โดยนำคะแนนจากแบบประเมินทักษะปฏิบัติก่อนเรียนเปรียบเทียบกับหลังเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test Dependent)

3. ด้านความพึงพอใจต่อหลักสูตร วิเคราะห์โดยนำคะแนนของแบบประเมินความพึงพอใจมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ที่ได้จากการคำนวณไปเทียบกับเกณฑ์ที่วางไว้ โดยกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ดังนี้ (Srisaard 2000)

เกณฑ์การแปลผลพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรมีดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.50 - 5.00	หมายถึง มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.50 - 4.49	หมายถึง มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.50 - 3.49	หมายถึง ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.50 - 2.49	หมายถึง น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 - 1.49	หมายถึง น้อยที่สุด

7. ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยเป็น 4 ประเด็น ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เฉลี่ยเท่ากับ 4.88 ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.33) แสดงว่า หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ($\bar{X} = 21.5$, S.D. = 3.79) สูงกว่าก่อนเรียน $\bar{X} = 16.66$, S.D. = 1.83) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลทักษะปฏิบัติการจักสานงอบใบจากหลังเรียน ($\bar{X} = 25.42$, S.D. = 2.99) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 17.21$, S.D. = 1.80) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวม เท่ากับ 4.85 ($\bar{X} = 4.85$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.36 (S.D. = 0.36)

8. อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งประเด็นในการอภิปรายผลการวิจัย ออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรระดับมากที่สุด ผู้วิจัยใช้ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรของทาบ (Taba) 7 ขั้นตอน มีการคัดเลือกเนื้อหา จัดรวบรวมเนื้อหา จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการเป็นผู้ประกอบการ 8 หน่วยการเรียนรู้ 40 ชั่วโมง บูรณาการร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นทักษะปฏิบัติการจักสานงอบใบจาก ซึ่งมาจากการคัดเลือก และรวบรวมประสบการณ์การเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการบริหารจัดการในฐานะผู้ประกอบการ สามารถคำนวณต้นทุนอันนำไปสู่การสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ตนเอง ครอบครัว และชุมชน ได้องค์ประกอบในการพัฒนาหลักสูตร 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความมุ่งหมาย 2) เนื้อหาวิชา 3) การนำหลักสูตรไปใช้ และ 4) การประเมินหลักสูตร สอดคล้องกับ (Thatthong, 2009) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา คำอธิบายรายวิชา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การวัด และประเมินผล การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาและอื่น ๆ ที่สถานศึกษาเห็นว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ วิธีการดังกล่าวสอดคล้องกับ (Thatthong, 2009) กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการดำเนินงาน 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การสร้างหรือการจัดทำหลักสูตร ส่วนที่ 2 การนำหลักสูตรไปใช้ และส่วนที่ 3 การประเมินหลักสูตร

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โรงเรียนตราษตระการคุณ มีความรู้ความเข้าใจในรายวิชาการเป็นผู้ประกอบการ รู้กระบวนการเขียนแผนธุรกิจ มีการจัดการการ

เงิน การผลิต และการตลาด มาบูรณาการกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการประกอบอาชีพ การลงมือปฏิบัติการจักสานออบใบจากเพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่ช่วยในการสร้างงาน สร้างรายได้ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (Songjohor, 2012) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ ลำจากราชคู่บ้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ตามหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ ลำจากราชคู่บ้าน สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 75 และสอดคล้องกับ (Sriboonruang, 2012) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทอผ้าลายมุก กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาตงสหราษฎร์อุทิศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 การวิจัย ครั้งนี้มีการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ และ 4) การประเมินผล การทดลองใช้หลักสูตร ผลของการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการจักสานออบใบจากก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีคะแนนทักษะปฏิบัติการจักสานออบใบจากที่เกิดจากการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติตามทักษะปฏิบัติของ แฮร์โรว์ (Harrow) 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นการเลียนแบบ เป็นขั้นที่เริ่มสาธิตการวางแผนการปฏิบัติ การขึ้นโครงรูปของออบ การทำรังออบ การทำจอมหรือกระหม่อมของออบ การเย็บออบ การใส่รังออบ ขั้นนี้นักเรียนจะยังสังเกตรายละเอียดต่าง ๆ ไม่ครบถ้วน แต่สามารถบอกขั้นตอนการทำได้อย่างถูกต้อง 2) ขั้นการลงมือกระทำตามคำสั่ง ให้นักเรียนปฏิบัติตามทีละขั้นตอน โดยเริ่มจากการขึ้นโครงรูปออบ การสาธิต และให้นักเรียนทำตามทีละขั้นตอน 3) ขั้นการกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ โดยนักเรียนสามารถรู้ขั้นตอนการทำและลงมือสานออบได้ด้วยตนเองในทุกขั้นตอน 4) ขั้นการแสดงออก นักเรียนลงมือทำออบได้ด้วยตนเองอย่างประณีตสวยงาม และสามารถสอนหรือบอกขั้นตอนการทำ เทคนิคต่าง ๆ ของการทำออบแก่เพื่อนในชั้นเรียนได้ และ 5) ขั้นการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ นักเรียนสามารถวางแผนและเตรียมอุปกรณ์ในการทำออบ ขึ้นโครงออบ ทำรังออบ เย็บออบได้อย่างสวยงาม มีความแข็งแรงทนทาน และสามารถนำไปใช้งานได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (Sarncharoen, 2018) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทำขนมจีนแป้งหมัก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ได้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทำขนมจีนแป้งหมักมีคุณภาพในระดับดีมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่า เกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรอยู่ในระดับมาก

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นนั้นได้พัฒนามาจากหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โรงเรียนตราษตระการคุณ โดยใช้ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรของ ทาบา (Taba) แล้วนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มีการจัดเรียงเนื้อหาให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นนั้นเป็นการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการเป็นผู้ประกอบการที่มีการบูรณาการกับการจักสานออบใบจากภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดตราด เน้นการลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะปฏิบัติการจักสานออบใบจากตรงกับเนื้อหาวิชา และความต้องการของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนเกิด ความต้องการเรียนรู้ ตั้งใจเรียน เกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี รวมถึงมีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป็นไปตามระเบียบ

และกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (Dechakup, 2012) ความพึงพอใจ หมายถึง เป็นภาวะการณ์ที่แสดงออกถึงความรู้สึกในทางบวกของบุคคลอันเป็นผลจากการเปรียบเทียบการรับรู้จากสิ่งที่ได้รับจากการบริการไม่ว่าจะเป็นการรับบริการหรือการให้บริการในระดับที่ตรงกับการรับรู้สิ่งที่คาดหวังเกี่ยวกับการบริการนั้น และสอดคล้องกับ (Sumongkol, 2012) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด

9. องค์ความรู้ที่ได้รับ

การวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ได้หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการเป็นผู้ประกอบการ สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ จากประสบการณ์จริง นำไปบูรณาการกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว ชุมชน อีกทั้งช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับทรัพยากรในท้องถิ่น เป็นกำลังสำคัญในการร่วมกันอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดตราด และใช้เป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนในรายวิชาการงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นำไปประยุกต์ใช้ร่วมกับการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ไปพัฒนาต่อยอดให้เกิดเป็นกลุ่มธุรกิจหรือสร้างกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสืบต่อไป

10. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการจัดเตรียมอุปกรณ์ให้เป็นหมวดหมู่ครบถ้วน เพื่อความสะดวกต่อการปฏิบัติงานและประหยัดเวลา
2. ควรเพิ่มเวลาในการปฏิบัติ เนื่องจากภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดตราดส่วนใหญ่ เป็นงานหัตถกรรมที่ต้องใช้ ความชำนาญ และประณีตในการปฏิบัติ
3. ควรมีการเชิญวิทยากรเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อจำนวนกลุ่มของนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถลงมือปฏิบัติ โดยได้รับคำแนะนำจากวิทยากรได้อย่างถูกต้องครบถ้วน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพให้ครอบคลุมทุกระดับชั้น
2. ควรมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นชนิดอื่น ๆ ในท้องถิ่นจังหวัดตราด
3. ควรมีการเพิ่มเนื้อหาบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เพื่อสร้างขอบข่ายรายวิชาให้มีความน่าสนใจมากขึ้น
4. ควรมีการพัฒนาองค์ความรู้และสมรรถนะครูในด้านการพัฒนาหลักสูตรให้แก่ครูผู้สอน

REFERENCE

- Academic Department of Tratrakarnkhun school. (2021). *School curriculum of Tratrakarnkhunmueangtrat district*. Trat.
- Aekapatchaiyawong, K. (2021). *Developing Mathematics Achievement Using TAI Techniques Co-Operation Group Learning Activities with KWDL of Mathayom Suksa 4 Students*. [Unpublished master's thesis]. Rajabhat Maha Sarakham University.
- Aiemsan, S. (2018). *Curriculum Development*. (Handout). Faculty of Education Suan Dusit University.

- Boonprasert, U. (1999). *School-Based Management of Education administration and Educational management Research Reports*. Office of the National Education Commission.
- Dechakup, C. (2006). *Attitude and satisfaction in service Teaching materials, course set service Psychology, Unit 1-7* (4th Ed). Sukhothai Thammathirat University.
- Khammanee, T. (2018). *Science of Teaching: Knowledge for Effective Learning Organization*. Chulalongkorn University Press.
- Krongkaew P. (2003). *A comparative study of consumer's satisfaction with marketing mix of major sanitary ware manufacturers: a case study in the Bangkok metropolitan area*. [Unpublished master's thesis]. Sukhothai Thammathirat OpenUniversity.
- Ministry of Education. (2017). *Basic Education Core Curriculum 2008* (Revised Edition 2017).
- Ministry of Education. (2019). *National Education Act B.E. 2542 and its amendments* (No. 4) B.E. 2019.
- Laipaitong, S. (2022). *Development of local basketry pattern for applied design and contemporary home decoration of Chachoengsao Province*. [Unpublished master's thesis]. Burapha University.
- Leesuwan, W. (1997). *Basketry in Thailand*. OS Printing House.
- Ritphad, R. (2007). *The People Satisfaction on the Management of Solid Waste in Sangsawang Municipality, Nongsang District, Udonthani Province*. [Unpublished master's thesis]. Mahasarakham University.
- Sarncharoen, P. (2018). *The Development of a Supplementary Course in the Learning Area of Occupations and Technology Entitled Making Fermented Rice Noodle (Khanomjeen) of prathomsuksa 5 students at Pongsatue (Rat-Prachasan) School*. [Unpublished master's thesis]. Thepsatri Rajabhat University.
- Shelly, D. F. (1995). *Tackling family member compensation*. American Printer.
- Sinlarat, P. (2019). *Principles: Management of Curriculum and Instruction* (5th Ed). Chulalongkorn University Press.
- Songjohor, W. (2012). *The development of school curriculum in social, religion and culture Learning Unit lam chakkarat koo baan of prathomsuksa 2 students*. [Unpublished master's thesis]. Nakhon Ratchasima Rajabhat University.
- Sriboonruang, A. (2012). *Development of a School Curriculum of Local Learning Strand on Lai-Muk Cotton Weaving for Mathayom Suksa 2 Students in Bannatongsaharajutid School Under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 1*. [Unpublished master's thesis]. Sakonnakhon Rajabhat University.
- Srisaard, B. (2000). *Introduction to Research*. Suweerivasarn.
- Sumongkol, P. (2012). Development of Local Curriculum on the Topic of food from lotus stem in the Career and Technology Learning area for Grade 5 Students at Bangplama District, Suphanburi. *Journal for Social Sciences Research*, 3(2), 5-25.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development Theory and Practice*. Harcourt. Brace and World.
- Thatthong, K. (2009). *Developing the School Curriculum*. Phetkasem Printing Group.

- The Prime Minister's Office. (1999). *Regulations of the Office of the Prime Minister on the Creation of a Good Government and Social Administration System*, B.E. 2542.
- Wiriyanon, W. (1984). *Basketry*. Praepittaya.
- Wohlstetter & Priscilla. (1995). Getting School-Based Management Right, *Phi Delta Kappan*, 77(1), 22-25.
- Yapatang, L. (2022). *Development of the Mathematical Problem Solving Ability Using Applied Cooperative Learning (TAI) and Polya's Problem-Solving Process for Grade 9 Students*. [Unpublished master's thesis]. Mahasarakham University.